

Karlova univerzita v Praze

Filozofická fakulta

Ústav pro dějiny umění

Posudek diplomové práce:

Bc. Milan Matějka:

**Briccius Gauszke ze Zhořelce v kontextu kamernosochařství
poslední třetiny 15. století**

Praha 2017

Milan Matějka si zvolil zajímavé a pro středoevropskou oblast důležité téma spojené se jménem Briccia Gauszkeho. Již v úvodu však naznačuje složitost a zejména problematičnost autorství, kdy žádné dílo nelze s autorem spojit jednoznačně. Pak ovšem přichází na řadu nezbytná podrobná analýza výtvarných kvalit, jejich osobitosti a tím i možnosti propojit díla do jedné jasně definovatelné skupiny.

Po přehledu dosavadního poznání navazuje obsáhlý katalog zkoumaných děl. Na něj navazuje zásadní kapitola o kamenickém mistrovi, nyní již bez pochybností o autorském určení. Nečekaně až následně je uvedeno v samostatné části předpokládané Gauszkeho školení. Práci završuje poměrně stručný závěr, kde je již Gauszke prezentován jako v podstatě jednoznačně vyhraněná osobnost.

Dle mého soudu ale autor v práci nedošel k prokazatelnému výsledku, byť sám sděluje, že prvotní odstup se při jeho bádání změnil v daleko jasnější pohled na propojenost a celistvost Gauszkeho díla. Nikde přesvědčivě neuvádí, v čem tato osobitost spočívá a zejména v čem se odlišuje od další dobové tvorby.

Soudím, že se jedná o metodologický problém. Pokud je třeba vycházet z tvarové analýzy, nelze sledovat pouze jednu skupinu, ale naopak charakterizovat řadu děl

s vyhraněnými rysy, aby bylo možno následně určitý soubor připsat konkrétnímu umělci. V textu zmiňované podobnosti, alespoň dle mého soudu, jsou v řadě případů do té míry obecné, že nelze říci, co je projevem charakterizujícím obecný dobový výraz a co již je autorsky nesporný přínos, či odlišnost. V pozdně gotickém výrazu je to o to složitější, protože hlavní snahou umělců bylo především brilantní zvládnutí kamenického řemesla a snahy vyzískat z materiálu nejen maximum, ale snad ještě více (tedy dojít až k jeho popření – viz štukové nápodoby kamenných prvků v Ingolstadtu). Dobově příznačné chrlení nápadů, jejich přejímání spojené okamžitě se snahou je (někdy možná až křečovitě) překonat, to vše analýzu neobyčejně ztěžuje. Některé momenty, které se alespoň mně zdají ve směru jedinečnosti výrazu podstatnější (např. asymetricky se proplétající oslí hřbety baldachýnů) naopak nebyly dostatečně využity.

Přes veškerou snahu jsem nedokázal v uvedených dílech najít zásadní spojující linii směřující k jediné osobnosti. Autor ostatně sám uvádí, že Gauszke byl i představeným početnější skupiny, kde měl mnohý sochař osobní oblíbené motivy a tvary. Pokud přijmeme tuto tezi, je naopak značně oslabena možnost tvarové analýzy.

Ocenit je třeba autorovu snahu seznámit se s početnou naší a zvláště zahraniční literaturou. Provedená komparace má však značné limity. Jak již bylo řečeno, není zde vedena zásadní linie stylově mezi obecnými a osobitými tématy, prostředky, či postupy. Autor tak zůstal v polovině cesty.

Text by si zasloužil závěrečné kritické přehlednutí a jazykovou i pravopisnou korekci (zejména chybné užívání velkých písmen, opakování řádku, překlepy, problematické je neskloňování lokalit uváděných v cizím jazyku apod.).

Součástí takovéto práce je nezbytně obsáhlá obrazová příloha. Kvalita řady obrazů je problematická, někdy až znemožňuje posouzení autorových tvrzení (rušivě působí i otočení řady záběrů směrem k vazbě). Provázání s textem i popisky by rovněž mohly být účelnější.

Chybí mi rovněž již v úvodu textu zmíněný přehled kamenických značek, které jsou jedním z důležitých důkazů pro Gauszkeho autorství. Nelze proto ani posoudit, do jaké

míry se jedná o jednoznačně originální autorské značky a do jaké o tvary, které se již z logiky věci musí nutně vícenásobně opakovat. Jejich průkazní hodnota je proto daleko menší.

Práce se zabývá důležitým a zajímavým tématem, které však bylo naplněno jen částečně. Přiznám se, že mě předložený soubor spojený autorem s Bricciem Gauszkem nepřesvědčil. Proto navrhuji hodnocení velmi dobré.

V Praze, srpen 2017

Ing. Petr Macek, PhD.